

Voorstel

Routing voorstel		Commissies:	
DR	d.d. 17-10-2016	Watersysteem	d.d. 7-11-2016
CDH	d.d. 18-10-2016	Waterveiligheid	d.d. 7-11-2016
OR	d.d.	Waterketen	d.d.
GO	d.d.	Middelen	d.d.
			NVT
AB	d.d. 25-11-2016	Taakhoudersoverleg	
			d.d.

Advies/voorstel aan: Het Algemeen Bestuur		Registratie nr.: 201617549
<p>Onderwerp:</p> <p>Verlagen maximaal peil in de Hoge Boezem van de Overwaard t.b.v. de versterkingsopgave van de regionale keringen inclusief krediet voor herziening peilbesluit</p>		
<p>Programma Watersystemen en waterketen</p> <p>Fase beleidscyclus Projectuitvoering</p>		<p>Gebied Alblasserwaard</p> <p>Thema Regionale waterkeringen</p>
<p>Advies/voorstel om te besluiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overwegende dat een aanpassing van het maximale peil op de Hoge Boezem van de Overwaard (= HBO) naar + 0,25 m NAP de kadeversterkingsopgave langs de HBO vermindert met 2,3 km, opdracht geven om een herziening van het peilbesluit voor de Hoge Boezem van de Overwaard voor te bereiden; - Een bruto voorbereidingskrediet beschikbaar stellen van (bruto = netto) voor de herziening van het peilbesluit van de Hoge Boezem van de Overwaard en de daarbij benodigde onderzoeken. 		
<p>Portefeuillehouder:</p> <p>G.V. den Hartog A. Bassa</p>		
<p>Naam opsteller:</p> <p>A. de Gelder</p>		
Plannen		
Akkoord		

Adviesnota

vergadering Het Algemeen Bestuur

onderwerp Verlagen maximaal peil in de Hoge Boezem van de Overwaard t.b.v. de versterkingsopgave van de regionale keringen inclusief krediet voor herziening peilbesluit

Inleiding

De kade rondom de Hoge Boezem van de Overwaard (hierna HBO) is in de toetsing regionale keringen in 2012 in zijn geheel afgekeurd op stabiliteit en ook deels op hoogte. Naar aanleiding van de toetsing en een aantal calamiteiten werd deze 5 kilometer te verbeteren kade in 2013 beoordeeld als urgent te versterken.

De kosten voor het verbeteren van de veiligheid afgezet tegen de economische schade en de impact op de omgeving zijn relatief hoog. Dit resulteerde in een heroverweging van de waterveiligheidsopgave voor de kade rondom de HBO gezien in een bredere context gekoppeld aan realistische scenario's. In deze heroverweging is gekeken naar:

- a) Verlaging maximaal peil op de HBO van +0,90m NAP naar +0,25m NAP;
- b) Geavanceerde toets- en ontwerpberekeningen met de bewezen sterkte methode;
- c) Huidig en toekomstig gebruik van de HBO vanuit de verschillende functies;

Deze heroverweging leidt tot het voorstel om het maximaal peil op de HBO met 65 centimeter te verlagen naar +0,25m NAP. Deze peilverlaging in combinatie met geavanceerde toetsberekeningen met de bewezen sterkte methode resulteert erin dat 2,3 kilometer kade aan de norm voldoet. De mate waarin de resterende 2,7 kilometer kade niet voldoet aan de veiligheidsnorm is veel minder fors, versterking van deze kades is daarmee niet langer urgent. De programmering van deze kadeversterking kan aangepast worden naar de periode 2024-2030. Het op korte termijn realiseren van een waterbergingscompensatiemaatregel is wel een randvoorwaarde voor het kunnen doorvoeren van de voorgestelde peilverlaging en daardoor aangepaste veiligheidsopgave. Vanwege het raakvlak met het onderzoek naar de toekomstbestendige inrichting van het watersysteem van de Alblasserwaard wordt de keuze voor deze compensatiemaatregel meegenomen in het betreffende onderzoek.

Het college is voor een voortvarende aanpak op dit punt omdat:

- De huidige staat van de kade slecht is en de opgave daarmee urgent. Regelmatig wanneer de HBO wordt opgezet in de buurt van het maximaal peil van +0,90m NAP doen zich lekkages en stabiliteitsproblemen voor, welke in enkele gevallen tot acute noodmaatregelen hebben geleid. Zo is er een bentoniet scherm geplaatst, een sloot gedempt, en moest als gevolg van een afschuiving een deel van de kade geherprofileerd worden. Deze recente problemen geven onvoldoende vertrouwen dat de kade momenteel bestand is tegen dit maximale peil. Uit de reguliere toetsing van 2012 bleek ook dat delen van de kade zwaar zijn afgekeurd op stabiliteit.
- De uitvoering van het verdiepen van het Achterwaterschap en het bereiken van de natuurdoelstellingen om rietland in de HBO te herstellen met het vrijkomend materiaal is gebaad bij het verlagen van het peil.

Doel

Waterschap Rivierenland staat voor de opgave om de 106 kilometer afgekeurde kades in 2030 op orde te hebben. In aanvulling hierop is met de provincie Zuid-Holland als tussenliggende mijlpaal afgesproken dat de eerste 44 kilometer afgekeurde kade, waaronder ook de meest urgente, in 2024 al op orde zijn. Dit voorstel heeft als doel om op korte termijn tot een efficiënte aanpak te komen van de urgente kadeversterkingsopgave rond het bergingsgebied Hoge Boezem van de Overwaard.

De HBO wordt ingezet als waterberging voor de Overwaard wanneer de waterstanden op de rivier de Lek en de beschikbare maalcapaciteit daar aanleiding toe geven. Het maximaal op te zetten peil bedraagt momenteel +0,90m NAP. Wanneer de kade versterkt zou worden op basis van dit peil, zouden de kosten voor kadeversterking uitkomen op € 17,2 miljoen. Ook de impact op de omgeving, natuur en UNESCO Werelderfgoed van deze kadeversterking is groot doordat er sprake is van kruinverleggingen de HBO in. Dit is

deels op te lossen door voorzieningen als damwanden aan te brengen, hierdoor zal de prijs per kilometer kadeversterking echter fors hoger worden.

De relatief hoge kosten voor kadeversterking zijn aanleiding om de functie van de Hoge Boezem als piekberging voor de Overwaard te heroverwegen. Door het op te zetten peil op de HBO te verlagen naar maximaal +0,25m NAP worden de kades minder belast. Verdere verlaging van het peil op de HBO zou een risico vormen voor de standzekerheid van de primaire kering bij hoge Lek waterstanden. In de HBO komt het voorgestelde nieuwe maximale peil van +0,25m NAP nu al met grote regelmaat voor. Dit heeft nog nooit tot het bezwijken van de kade geleid en maakt daarmee het toepassen van een geavanceerde toetsing met de bewezen sterkte methode mogelijk. Het resultaat hiervan is dat 2,3 kilometer kade alsnog kan worden goedgekeurd. De resterende 2,7 kilometer moet nog wel verbeterd worden, maar kan vanuit urgentie na 2024 en vóór 2030 opgepakt worden. Traject 2 en 6 voldoen in geringe mate niet aan de stabiliteitsfactor waarop elk kadevak wordt beoordeeld. Traject 3 krijgt ook met de geavanceerde toets het oordeel onvoldoende. In het veld en in de ondergrond wijst niets er op dat dit vak zo veel slechter is dan het aangrenzende vak 2. Mogelijk kan door nader onderzoek het eindoordeel van vak 3 bijgesteld worden. Op de bijgevoegde situatietekening zijn de trajecten inclusief toetsoordeel weergegeven.

De peilverlaging van 65 centimeter op de HBO kan alleen doorgevoerd worden in combinatie met een waterbergingscompensatiemaatregel. Deze compensatiemaatregel moet op korte termijn gerealiseerd worden, zodat de urgentie van de kadevakken HBO verlaagd wordt en uitstel van verbetering van de afgetoetste vakken verantwoord is. De investeringskosten voor de compensatiemaatregel moeten een besparing zijn ten op zichte van kadeverbeteringskosten van de HBO, maar ook een verantwoorde keuze zijn naar de lange termijn (no-regret IVAV).

Een aantal potentiële maatregelen (extra gemaalcapaciteit, nieuw waterbergingsgebied en vervanging Ir. Kokgemaal) blijken in verhouding tot de kosten voor kadeverbetering een beperkte besparing op te leveren of zelfs duurder te zijn. De investeringskosten van deze varianten lopen uiteen van minimaal 7,3 miljoen euro (nieuw waterbergingsgebied) tot maximaal 20 miljoen euro voor een geheel nieuw gemaal (betreft kosten voor een nieuw gemaal op de plek van het huidige Ir. Kokgemaal met voldoende opvoerhoogte tot de Lek. Niet te verwarren met de kosten voor een nieuw gemaal elders in de Alblasserwaard). Deze kosten zijn in het licht van het doel (compenseren waterbergingscapaciteit op de HBO op korte termijn) niet realistisch.

Voor het toepassen van noodbemaling blijkt uit de modellering dat circa 5 keer per jaar gedurende 24 uur een mobiele pomp geïnstalleerd en in bedrijf gesteld moet worden. Hiervoor moet een leiding van doorsnee 80 centimeter over de dijk heen gelegd worden. De bijbehorende overlast en het op korte termijn adequaat handelen is enorm en vanuit risico's nauwelijks meer te beheersen. Om die redenen is het toepassen van noodbemaling verder buiten beschouwing gelaten.

De maatregel (semi) permanente pompen blijkt echter wel een significante besparing te zijn op de kosten voor kadeverbetering en is op korte termijn een beperkte investering waarmee de veiligheidsopgave voor de HBO de komende jaren verantwoord is. Daarom is voor 3 locaties het installeren en inzetten van (semi) permanente pompen verder uitgewerkt:

1. Extra afvoer­capaciteit van de 3^e trap in de Elshoutsluis tussen Maalkom van het Ir. Kokgemaal en de rivier de Lek
2. Extra afvoer­capaciteit bij de Ammersche Boezem te Groot Ammers
3. Extra afvoer­capaciteit in 2 trappen bij de Buiten Giessen via de Damsluis en de Peulensluis

De locatie in de Elshoutsluis komt uit de hydrologische scenariostudie als beste naar voren. De te realiseren aanpassingen zijn reëel en tasten de omgeving het minst aan. Bovendien is deze locatie ook wat betreft eenmalige investeringskosten en de uiteindelijke LCC kosten de beste optie. De eenmalige investeringskosten bedragen € 2.500.000,--. Vanwege het raakvlak met het onderzoek naar de toekomstbestendige inrichting van het watersysteem van de Alblasserwaard wordt de definitieve keuze voor deze compensatiemaatregel meegenomen in het betreffende onderzoek en niet in dit voorstel. Op de bijgevoegde situatietekening is het complex Kinderdijk weergegeven met daarin de Elshoutsluis, de 3^e trap gemaal en de maalkom Overwaard.

Het aanpassen van het maximale peil op de Hoge Boezem van de Overwaard betekent dat het peilbesluit voor de HBO moet worden aangepast. Voorgesteld wordt opdracht te geven om een herziening van het peilbesluit voor de Hoge Boezem van de Overwaard voor te bereiden. Het gewijzigde peilbesluit dient vastgesteld te worden door het AB.

Bij de evaluatie van de peilverlaging in het kader van het nieuwe peilbesluit, zullen ook eventuele

belemmeringen in beeld worden gebracht in relatie tot activiteiten in en om de HBO. Dit betekent o.a. dat er afstemming plaats zal vinden met de Rijksdienst voor Cultuurhistorisch Erfgoed over de impact op het werelderfgoed. Ook zal nagegaan worden of het toepassen van geavanceerd toetsen in combinatie met bewezen sterkte er toe zou moeten leiden dat de legger hierop wordt aangepast. Verdere besluitvorming, zoals het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet, zal pas mogelijk zijn na herziening van het peilbesluit en de afronding van het onderzoek naar de toekomstbestendige inrichting van het watersysteem van de Alblasserwaard.

Aanpak en onderbouwing

Kanttekeningen

Financiële consequenties:

Het voorstel betreft het beschikbaar stellen van een bruto krediet van (bruto = netto) ten behoeve van de herziening van het peilbesluit van de Hoge Boezem van de Overwaard en de daarbij benodigde onderzoeken.

Planning voor de kosten:

Herziening peilbesluit	2017	Totaal
Bruto		
Subsidie		
Netto		

Bij het actualiseren van meerjareninvesteringen 2017-2022 ten behoeve van Begroting 2017 is met de bovenstaande kosten rekening gehouden. Het project is opgenomen in de lijst van investeringen 2017 waarvoor AB de bevoegdheid tot beschikbaarstelling van de kredieten heeft.

De projectleider en budgethouder van het project met het nummer 110681 Uitvoering kade HBO is de heer A. de Gelder. Opdrachtgever is Koot van Bavel (programmamanager Regionale keringen).

Juridische consequenties:

Geen

Personele consequenties:

Geen

Communicatieve consequenties:

Geen

Overige consequenties:

Geen

Planning en vervolg

Advies van Ondernemingsraad

Advies van het Georganiseerd overleg

Advies van bestuurlijke commissie(s) en eventuele reactie

De heemraad wijst op de discussie die over dit voorstel eerder in de commissie Watersysteem heeft plaatsgevonden. Net als de commissie Watersysteem is de commissie Waterveiligheid vrijwel unaniem van mening dat eerst de resultaten van het lopende onderzoek naar een toekomstbestendig watersysteem in de Alblasserwaard dienen te worden afgewacht, alvorens nu te beslissen over een waterbergingscompensatiemaatregel aan de 3^e trap in de Elshoutsluis. De commissie adviseert positief over het voorstel om een herziening van het peilbesluit voor de Hoge Boezem van de Overwaard voor te bereiden. Het AB-voorstel zal hiertoe worden aangepast.

Het (aangepaste) voorstel zal als bespreekstuk aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.

Advies/voorstel om te besluiten

- Overwegende dat een aanpassing van het maximale peil op de Hoge Boezem van de Overwaard (= HBO) naar + 0,25 m NAP de kadeversterkingsopgave langs de HBO vermindert met 2,3 km, opdracht geven om een herziening van het peilbesluit voor de Hoge Boezem van de Overwaard voor te bereiden;
- Een bruto voorbereidingskrediet beschikbaar stellen van (bruto = netto) voor de herziening van het peilbesluit van de Hoge Boezem van de Overwaard en de daarbij benodigde onderzoeken.

Besluit

Registratie nr.: 201617549

Het Algemeen Bestuur van Waterschap Rivierenland

gelezen het voorstel van het college van dijkgraaf en heemraden d.d. 18 oktober 2016

gelet op het advies van de commissie(s) d.d. 7 november 2016 7 november 2016

gelet op de desbetreffende bepalingen van de Waterschapswet en het algemeen reglement voor Waterschap Rivierenland;

besluit:

- Overwegende dat een aanpassing van het maximale peil op de Hoge Boezem van de Overwaard (= HBO) naar + 0,25 m NAP de kadeversterkingsopgave langs de HBO vermindert met 2,3 km, opdracht geven om een herziening van het peilbesluit voor de Hoge Boezem van de Overwaard voor te bereiden;
- Een bruto voorbereidingskrediet beschikbaar stellen van (bruto = netto) voor de herziening van het peilbesluit van de Hoge Boezem van de Overwaard en de daarbij benodigde onderzoeken.

aldus besloten in de vergadering d.d. 25 november 2016

het Algemeen Bestuur voornoemd,
de secretaris-directeur,

de voorzitter,

ir. Z.C. Vonk

ir. R.W. Bleker.